

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 25 серпня 2016 року
(протокол № 1)

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавр
спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Бердянськ
2016 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат педагогічних наук, доцент Бурназова В.В.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “16” червня 2016 року, протокол № 8

ВСТУП

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Теорія та історія мистецтва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) .

Предметом навчальної дисципліни «Теорія та історія мистецтв» є основні етапи розвитку світового та вітчизняного мистецтва.

Міждисциплінарні зв'язки: проблематика курсу пов'язана міждисциплінарними зв'язками із: всесвітньою історією, історією України, історією української культури, історією музики тощо.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Теорія та історія мистецтва» є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про розвиток основних видів світового, національного і регіонального мистецтва від найдавніших часів до наших днів.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Теорія та історія мистецтва» є засвоєння здобувачами вищої освіти термінології, концептуальних підходів з історії та теорії мистецтва; формування знань про природу різних видів мистецтва, їх специфіку, відмінності та особливості розвитку за різних соціокультурних умов; ознайомлення із концепціями провідних українських та зарубіжних мистецтвознавців; оволодіння навичками аналізу творів видатних діячів мистецтва, які визначають характер та особливості культури тієї чи іншої епохи; виховання гуманістичного світогляду та високого рівня художньо-естетичного смаку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентостей:

ЗК 1. Соціальні та загальнокультурні.

Здатність до збереження і примноження історичної спадщини, національних культурних традицій.

ФК 1. Мотиваційна.

Здатність до усвідомлення значення майбутньої професії в соціальному та особистісному контекстах, сутності основних проблем дисциплін, що визначають зміст освіти за фахом, їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.

ФК 3. Музикознавча.

Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності музичного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПРН 4. Аналізувати головні тенденції розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на його історію, культуру та сучасне суспільне життя, сприяти відродженню народних традицій та обрядів рідного краю.

ПРН 14. Бути придатним до педагогічної діяльності, включаючи рівень розвитку здібностей і характер мотиваційної сфери, джерелом якої виступають відповідні естетичні ідеали, прагнення, переконання, установки, наміри, життєві цілі і цінності.

ПРН 17. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3кредити ЄКТС/ 90 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1-2 Мистецтво стародавнього світу. Мистецтво первісності. Мистецтво Месопотамії. Мистецтво Стародавнього Єгипту. Мистецтво стародавньої Греції. Мистецтво стародавнього Риму. Давнє мистецтво на території України.

Тема 3-4. Мистецтво традиційного сходу. Мистецтво Індії. Мистецтво Близького і Середнього Сходу. Мистецтво Китаю. Мистецтво Японії.

Тема 5-6 Мистецтво Середньовіччя. Мистецтво Візантії. Мистецтво романського Середньовіччя. Мистецтво готичного Середньовіччя. Мистецтво середньовічної України (Київська Русь X-XIII ст. Мистецтво України XIV- XVI ст).

Тема 7-8 Мистецтво Ренесансу. Мистецтво італійського Ренесансу. Мистецтво північного Ренесансу. Мистецтво Ренесансу в Україні (Мистецтво України XVI - XVII ст).

Тема 9-10 Мистецтво XVII - XVIII ст. Європейське мистецтво XVII ст. Європейське мистецтво XVIII ст. Мистецтво XVII - XVIII ст. в Україні)

Тема 11 Мистецтво XIX ст. Мистецтво першої треті XIX ст. Мистецтво середини XIX ст. Мистецтво останньої треті XIX -поч. XX ст.

Тема 12 Мистецтво XX ст.-поч. XXI ст. Мистецтво модернізму. Мистецтво постмодернізму.

3. Рекомендована література

Базова

1. Лукань В.Г. Історія українського мистецтва : конспект курсу лекцій. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2012, 192 с.
2. Франсуаза Барб-Галль. Як розмовляти з дітьми про мистецтво [Текст] / пер. з франц. Софії Рябчук. Львів : Видавництво Старого Лева, 2014. 192 с.
3. Художня культура Європи. Навч. посіб. / Н.Є Миропольська, Е.В.Белкіна, Л.М.Масол, О.І.Оніщенко. Х.: Видавництво «Ранок», 2010. 192 с.: іл.
4. Художня культура світу. Культурні регіони: арабо-мусульманський; африканський; індійський; далекосхідний; латиноамериканський; північноамериканський: Навч. посіб. / Н.Є. Миропольська, Е.В.Белкіна,

Л.М.Масол та ін.; за ред. Н.Є.Миропольської. Х.: Видавництво «Ранок», 2010. 192 с.: іл.

5. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв: навч. посіб. К. Освіта України, 2015. 452 с.

Допоміжна

1. Білан Т., Петрів О. Культурологія: навч. посіб. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2008. 176 с.
2. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв / пер. з англ. К.: Махаон-Україна, 2007. 512 с.
3. Вся история искусства. Живопись, архитектура, скульптура, декоративное искусство / пер. с ит. Т.М.Котельниковой. М.: Астрель: АСТ, 2008. 414 с.: илл.
4. Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе / пер. з англ. К.: Дух і Літера, 2001. 542 с.
5. Дмитриева Н. Краткая история искусств. М.: АСТ-Пресс-Галарт, 2000. 622 с.
6. Искусство западной Европы / Л.Д.Любимов. М., 2003. 240 с. (Средние века. Возрождение)
7. Ігошкіна Н.Г. Культурологія мистецтва: навч. посіб. К.: МАУП, 2005. 208 с.
8. Історія світової культури. Культурні регіони: навч. посіб. / керівн. авт. кол. Л.Т.Левчук. Київ: Либідь, 2000. 520 с.
9. Історія світової культури: навч. посіб. / керівн. авт. кол. Л.Т. Левчук. – 4-е вид., стереотип. Київ: Либідь, 2003.– 368 с.
10. Історія української культури / за заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 2002. 656 с.
11. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: навч. посіб.: У 3 ч. / передм. проф. В. Скотного. Львів: Світ, 2003 (1 ч.), 2004 (2 ч.), 2005 (3 ч.).
12. Лагунова Т.І. Культури світу: Ілюстрована енциклопедія для дітей. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2009. 128 с.
13. Леонт'єв Д.В. Архітектура України. Велика ілюстрована енциклопедія. Х.: Веста, 2010. 224 с.: іл.
14. Лобановський Б.Б., Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. К.: Мистецтво, 1989. 206 с.: іл.
15. Макаров А. Світло українського бароко. К.: Либідь, 1994. 247 с.
16. Ничкало С.А. Мистецтвознавство: короткий тлумачний словник. К.: Либідь, 1999. 208 с.
17. Попович М.В. Нарис історії культури України. Київ: «АртЕк», 2001. 728 с.
18. Світова художня культура: Від первісного суспільства до початку середньовіччя: навч. посіб. / О.П. Щолокова, С.В. Шип, О.Л. Шевнюк, О.М. Семашко. К.: Вища шк., 2004. 175с.

19. Уманцев Ф.С. Мистецтво давньої України: історичний нарис. К.: Либідь, 2002. 328 с. (13 – 18 ст.)

Інформаційні ресурси

1. Електронний архів українського фольклору. Режим доступу: <http://folklore-archive.org.ua/about>
2. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. Електронна бібліотека «Культура України». Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/collection.html?id=31>
3. Сердюк О., Уманець О., Слюсаренко Т. Українська музична культура : від джерел до сьогодення: Монографія навчальна. Харків: «Основа», 2002. Режим доступу: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFIJ_2009/SERDYK_2002.htm
4. Чаплик К. Історіографія дослідження пісенної культури лемків. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/17380/1/Chaplyk.pdf>

4. Методи навчання

- 1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації : Словесні, наочні, практичні.
  - 1.1. Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична).
  - 1.2. Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.
  - 1.3. Практичні: вправи, практичні роботи.
- 2) За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.
- 3) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.
- 4) Методи стимулювання навчальної діяльності:
  - 4.1. метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу;
  - 4.2. метод пізнавальних ігор – моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів;
  - 4.3. метод створення ситуації новизни навчального матеріалу;
  - 4.4. метод опори на життєвий досвід здобувачів.
- 5) Методи контролю і самоконтролю у навчанні:
  - 5.1. метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване;
  - 5.2. метод письмового контролю;
  - 5.3. метод тестового контролю;
- 6) Бінарні методи:

Методи викладання: інформаційно-повідомляючий; пояснювальний; інструктивно-практичний; пояснювально-спонукаючий.

Методи навчання: виконавчий; репродуктивний (відтворюючий); продуктивно-практичний; частково-пошуковий; пошуковий.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

6. Система оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
65-89	Добре		BC (добре)
50-64	Задовільно		DE (задовільно)
35-49	Незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	Незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни